



Spolek přátel Národního divadla Brno

www.spndb.cz

Vážení a milí členové Spolku přátel NdB – opery, baletu a činohry.

Zveme Vás na další akci našeho Spolku, a to na setkání s

**prof. Václavem Věžníkem, Richardem Novákem, Janem Zbavitelem a
Janem Hladíkem.**

v úterý 5. března 2019 v 17 hod. v Mozartově sále Reduty.

Prosím, poznačte si toto datum a přijďte si poslechnout zajímavé vyprávění a pěvecké ukázky.

Zprávy výboru

Omlouváme se našim lednovým jubilantům – v lednovém Zpravodaji došlo k chybnému označení měsíce jejich jubilea (místo ledna uveden únor). Věříme, že k obdobné chybě již nedojde. Děkujeme za pochopení.

Stále „sídlíme“ v Redutě – výborové schůze se konají každou první středu v měsíci v Divadle Reduta v 16,00 – 17,30 hod. V této době je možné i přihlašování nových členů.

Naši jubilanti v únoru 2019 (kulaté a půlkulaté narozeniny v pořadí podle členských čísel)

Novotná Danuše Gurášová Helena.

Členové výboru SPNdB Vám, vážení jubilanti, přejí pevné zdraví, aby Vám bylo dáno všechno, co potřebujete – práce pro Vaše pilné ruce, potrava pro tělo, odpovědi pro Vašeho zvědavého ducha, radost a láska pro vřelé srdce a klid pro Vaše nitro.

**Rozloučení se zemřelou emeritní sólistkou Janáčkovy opery prof. Marií Steinerovou se
koná 23. února 2019 v 11 hod. v bazilice Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně.**

Premiéry v únoru:

Ⓘ Činohra Národního divadla Brno uvede 15. února 2019 v 19 hod. v Mahenově divadle v premiéře komedii australského autora Louise Nowry – *Noc bláznů*. Režie se ujal současný šéf činohry Divadla F. X. Šaldy v Liberci Simon Dominik, který je zároveň autorem překladu. Hra stírá hranici mezi tím, co je vlastně normální a co ne. Zavede vás do prostředí psychiatrické léčebny a zároveň nabídne možnost nahlédnout do divadelního zákulisí. Mladý, nezkušený režisér totiž jako svou první práci

dostane za úkol režirovat hru v prostorách místního psychiatrického ústavu. Ve vyhořelém divadelním sále chtějí klienti léčebny nazkoušet operu, ačkoliv nikdo neumí hrát, natož zpívat, a jejich chování režiséra nejednou přivede do svízelné situace. V hlavních rolích se představí Roman Blumaier, Tomáš Sulaj, Tomáš David, Annette Nesvadbová, Tereza Páclová j. h., Martin Veselý, Klára Apolenářová, Martin Sláma, Martin Siničák a Tereza Groszmannová.

🏠 Obnovená premiéra – balet – ke 100. výročí prvního brněnského uvedení – 19. února 2019 v 19 hod. v Janáčkově divadle – Petr Iljič Čajkovskij – **Labutí jezero**. Choreografie Robert Strajner podle Mariuse Petipy a Lva Ivanova, dirigent Robert Kružík, kostýmy Roman Šolc, scéna Peter Horne. Čajkovského balety jsou pro baletní umění vrcholným dědictvím 19. století. V původní premiéře z r. 1870 existuje „česká stopa“. Choreografem byl Čech Václav Reisinger. Premiéra se vřelého přijetí dobové kritiky nedočkala. Diváci to viděli jinak – inscenace se dočkala čtyřiceti repríz. Dnes tento nejhranější a nejslavnější baletní titul existuje v bezpočtu premiér, verzí a redakcí, ale drtivá většina vychází z nejslavnější inscenace z r. 1895 v choreografii M. Petipy a L. Ivanova. Slavné scény se tančí na celém světě v podstatě stejně – v Moskvě, Paříži, Miláně, Londýně, New Yorku, Sydney, Riu de Janeiro nebo v Brně. Zkrácenou a upravenou verzí nejslavnější části *Labutího jezera* (2. dějství) připravil r. 1888 Augustin Berger v ND Praha, kde r. 1907 uvedl celý balet Ital Achille Viscusi. Brněnská premiéra baletu se konala v divadle na Veveří 19. února 1919. Další nastudování připravil r. 1925 choreograf Jaroslav Hladík. Třetí nastudování na brněnské scéně mělo premiéru r. 1930 v choreografii Máši Cvejičové. Čtvrté nastudování uvedla stejná choreografka podle koncepce I. V. Psoty a v režii Miloše Wasserbauera v r. 1941. Po válce se *Labutí jezero* dočkalo dalších pěti nastudování. V r. 1950 v choreografii I. V. Psoty, pět let nato byla poprvé nastudována ruská verze baletu v choreografii R. Tomského. Miroslav Kůra byl autorem inscenace z r. 1966. Inscenace Jiřího Němečka z r. 1976 se dočkala obnovené premiéry v r. 1987, aby ji pak vystřídala současná podoba *Labutího jezera* v choreografii Roberta Strajnera z r. 1998. Po více než dvaceti letech obnovuje ND Brno tuto úspěšnou inscenaci, která sklízí úspěchy doma i v zahraničí (na turné po Evropě mu tleskali diváci v Německu, Francii, Itálii, Švýcarsku, Dánsku nebo Španělsku). (K. Littera – kráceno)

Divadelní jubilea, vzpomínky – únor

„Legendy upevňují víru v hodnoty, které nás přesahují“.

► 5. 2. 1939 se narodil skladatel a dirigent Evžen Zámečník (†19. 2. 2018). Skladbu studoval na konzervatoři a JAMU v Brně, poté v Mnichově. Působil jako houslista orchestru Janáčkovy opery a Státní filharmonie Brno. Od r. 1981 se věnoval převážně kompozici. V r. 1982 se stal dirigentem a uměleckým vedoucím souboru Brno-Brass-Band a od r. 1989 dramaturgem brněnské opery, poté ředitelem brněnské konzervatoře. Opery: *Fraška v kádi*, *Ferda Mravenec*, *Brouk Pytlík*.

► 5. 2. 1932 zemřel skladatel Jan Václav Novák (*30. 3. 1876). Absolvent pražské konzervatoře byl v l. 1903 – 05 korepeditorem brněnské opery, učil na hudebních školách, od r. 1915 působil jako klarinetista České filharmonie, nakonec jako kavárenský pianista v Praze. Opera *Božský mistr*.

► 9. 2. 1994 zemřela sopranistka Jarmila Novotná (*23. 9. 1907). Zpěv studovala soukromě. Několikrát pohostinsky vystoupila v pražském ND, kde byla jednu sezonu angažována. Umělkyně byla příkladem elegance, muzikality, lehkého, nosného hlasu, hereckého nadání a umělecké zodpovědnosti. To vše jí otevřelo cestu k mimořádnému mezinárodnímu úspěchu – v Berlíně, ve Vídni, od r. 1939 v USA, především v MET. Její pěvecký záběr byl pozoruhodně široký – od Mozarta k dílům moderním. Natočila několik filmů, napsala zajímavou knihu vzpomínek.

► 11. 2. 1834 se narodil tenorista Gustav Walter (†30. 1. 1910). Zpěv studoval soukromě. V r. 1855 byl angažován do Brna. Po roce odešel do vídeňské Dvorní opery. Byl také mistrovským interpretem písňové literatury (r. 1881 premiéroval Dvořákovy *Cigánské melodie*). Ve svých 70 letech natočil své první gramofonové snímky. Z rolí: Edgar, Nemorino, Don Ottavio, Arnold...

► 12. 2. 1889 se v pražském ND konala premiéra opery Antonína Dvořáka *Jakobín*. Libreto napsala Marie Červinková – Riegrová, dirigoval Adolf Čech, režisérem byl Josef Šmaha.

► 12. 2. 1934 se narodil barytonista Antonín Švorc (†21. 2. 2011). Sólistické angažmá nastoupil v liberecké opeře, po roce byl angažován v pražském ND. Jeho doménou se staly wagnerovské role (Hans Sachs, Bludný Holanďan, Wotan, Donner...). Pěvecká technika i umělecká inteligence mu

umožňovaly zpívat repertoár mnoha stylů: Budivoj, Amonasro, Kníže Igor, Jago, Escamillo, Scarpia, Boris Godunov, Přemysl, král Vladislav, Petr Vok, Chrudoš... Hostoval v Německu, Francii, Španělsku, Polsku...

► 14. 2. 1934 se narodila sopranistka Agia Formánková – Schindlerová. Zpěv studovala na JAMU. Angažmá: 1960 Olomouc, 1968 – 74 Ostrava, 1974 – 90 ND Praha. Z rolí: Emilia Marty, Milada, Taťána, Jenůfa i Kostelnička, Libuše, Ortruda, Kateřina

► 15. 2. 1744 zemřel František Václav Míča (*5. 9. 1694), komorník a „maestro“ hraběte J. A. Questenberga na zámku v Jaroměřicích, autor řady oper, z nichž nejznámější „O původu Jaroměřic“ z r. 1730 byla provedena italsky, německy a česky.

► 15. 2. 1879 se narodil barytonista Otakar Chmel. Již v r. 1903 hostoval v pražském ND – dostával jen epizodní role. Zklamaneč odešel do Berlína, pak do vídeňské Lidové opery, kde nastudoval desítky prvooborových rolí. V letech 1911 – 1919 byl angažován v ND, kde se stal takřka nepostradatelným. Byl prvním českým Kurvenalem, Wotanem a Amfortasem, zpíval i Hanse Sachse. Byl i výtečný Jago, Rigoletto, Amonasro, Don Pizarro, Přemysl...

► 16. 2. 1939 zemřel Ferdinand Vach varhaník, kapelník a ředitel hudební školy v Kroměříži, kde také založil Pěvecké sdružení moravských učitelů (1904), poté ženský sbor – dnes Vachův sbor moravských učitelů.

► 16. 2. 1984 se narodil bývalý sólista Baletu ND Brno, v současnosti pedagog Taneční konzervatoře Brno Jan Fousek, dipl. um., nositel Ceny Thálie.

► 18. 2. 1901 se v Brně v rodině židovského obchodníka s obuví narodil Hugo Haas, pozdější vynikající představitel konverzačního herectví v divadelních i filmových rolích salonních komických milovníků, středoškolských profesorů a starých mládenců. Na brněnské konzervatoři studoval zpěv (fonetiku u Leoše Janáčka). Po absolutoriu hrál v Národním divadle v Brně, v Ostravě a Olomouci. Je pochován na Židovském hřbitově v Brně. Na domě v Biskupské ulici číslo 6, kde se starším bratrem Pavlem strávil dětství a mládí, byla bratřím Haasovým odhalena pamětní deska. V únoru 2000 Zastupitelstvo města Brna udělilo Hugo Haasovi čestné občanství města Brna.

► 20. 2. 1979 zemřel barytonista Eduard Hrubeš (*1. 6. 1914). Lesní inženýr zpěv studoval soukromě, poté na konzervatoři v Brně. Od r. 1941 byl angažován v Ostravě, od r. 1944 působil v Brně, kde zpíval řadu rolí klasického repertoáru českého i světového. Své vybroušené pěvecké umění prokázal rovněž v bohatém repertoáru písňovém. Z rolí: Kalina, Scarpia, Figaro, Don Carlo (Zásnuby v klášteře)...

► 20. 2. 1969 zemřela sopranistka Marie Veselá (*22. 11. 1892). Zpěv studovala na vídeňské Hudební akademii. Profesionální dráhu začínala v Brně, 1914 – 18 v německém divadle, 1919 – 22 v českém divadle. Za mimořádný výkon kritika označila její Kostelničku, byla první představitelkou titulní role v premiéře Janáčkovy Káti Kabanové. V r. 1922 po úspěchu v roli Milady byla angažována do pražského ND. Hlasovými dispozicemi a majestátní postavou byla předurčena pro role heroin (Ortruda, Isolda, Šárka). Úspěšně zpívala i role mezzosopránové (Ježibaba, Kabanicha, Donna Isabella). Nahrála bohužel jen několik snímků.

► 23. 2. 1934 se narodil tenorista Miroslav Frydlewicz. Od r. 1957 byl sólistou opavské opery, od r. 1959 zpíval v Plzni, od r. 1965 sólista pražského ND resp. SOP až do odchodu do důchodu. Z rolí: Jeník, Alfréd, Vévoda, Turiddu, Nemorino, Števa, Hoffmann, Otello, Cavaradossi, Lohengrin, Pinkerton... Učil zpěv a operní herectví na pražské konzervatoři, často vystupoval koncertně, má řadu nahrávek v rozhlasu a na gramofonových deskách.

► 25. 2. 1879 se narodil skladatel a dirigent Otakar Ostrčil (†21. 8. 1935). V l. 1908 – 22 dirigent ochotnického Orchestrálního sdružení, 1914 – 18 šéf opery Vinohradského divadla, od r. 1919 dramaturg opery ND, od r. 1921 šéf opery ND (téměř 15 let). Vtiskl repertoáru pevnou, promyšlenou linii na základě širokého repertoáru (Smetana, Dvořák, Fibich, Janáček, Gluck, Mozart, Beethoven, Weber, Wagner, Verdi, Musorgskij, Berg...).

► 25. 2. 1949 se narodila bývalá vynikající sólistka Baletu ND Brno Marie Šlezingrová. Tančila tělem i srdcem, jako by psala svým křehkým zjevem na jevišti báseň. O tom svědčí řada rolí, které vytvořila na brněnském jevišti: Odetta a Odilie (*Labutí jezero*), Čertice (*Stvoření světa*), Paní Měděné hory (*Kamenný kvítek*), Motýl (*Špalíček*), Zobeida (*Šeherezáda*), Bianka (*Otello*), Mášenka – princezna (*Louskáček*), Ajša (*Sedm krasavic*), Madeleine (*Pierot*), Candelas (*Čarodějná láska*), 1. žena harému

(*Íkaros*), *Blondenen (Scaramouche)*, *Ohnivák (Pták Ohnivák)*, *Lesní víla (Pohádka o Honzovi)*, *Líza (Marná opatrnost)*, *Macecha (Popelka)*, *Runa (Radúz a Mahulena)*, *Myrtha (Giselle)*, *Titanie (Sen noci svatojanské)*, *Dobrá víla (Spící krasavice)*, *Alivran (Matčino pole)*, *Aegina (Spartakus)*

► 25. 2. 1929 zemřel skladatel a dirigent František Neumann (*16. 6. 1874). Věnoval se kapelnictví v řadě měst. Nejvýznamnější byla jeho éra brněnská (od r. 1919 šéf opery, profesor brněnské konzervatoře). Jako dirigent se vyznačoval prudkou dramatičností, což přispělo k vytvoření „autentické“ janáčkovské interpretace (za Janáčkovy přímé účasti).

► 27. 2. 1966 zemřel v Brně činoherní, operní a operetní herec a režisér, pedagog Rudolf Walter. Studoval na brněnské konzervatoři, po maturitě (1912) nastoupil do angažmá v Národním divadle v Brně. Angažmá nabídl Waltrovi vinohradská opera a činohra, hostoval i v pražském Národním divadle, do konce života však zůstal věrný Brnu. V roce 1918 mu Václav Jiříkovský svěřil první činoherní režii – byla to inscenace hry Antonie Fischerové – Kučerové *Vesnin hřích*, která se hrála pro mládež v divadle na Veveří ulici. Významnějším režijním počinem Rudolfa Waltra však bylo až uvedení Shakespearova *Večera tříkrálového* ve stejném roce. Dvacátá léta představovala nejproduktivnější období Waltrovy umělecké dráhy. V jejich druhé polovině stál v čele brněnské činohry (v souboru hrál milovnické a komediální role, ale také charakterní postavy – Parazit ve hře bratří Čapků *Ze života hmyzu*, profesor Higgins v Shawově *Pygmalionu* a zejména Ibsenův Peer Gynt, v opeře vytvořil několik velkých rolí, jako činoherní režisér uváděl nejvýznamnější díla světové dramatické literatury od antiky přes středověké hry po díla autorů 19. a začátku 20. století a současnou českou i zahraniční tvorbu. Usiloval o vytvoření osobitého hereckého stylu, který by charakterizoval brněnskou činohru. Definoval jej jako patetický realismus či realistický patos.

Osobnosti světové hudby

♪ 2. 2. 1594 zemřel italský skladatel Giovanni Pierluigi Palestrina (*kolem r. 1525). Jeho skladby byly označovány za vzorový příklad chrámové hudby, skladatel byl považován za svrchovaného mistra polyfonie (*Missa Papae Marcelli*, *Missa Assumpta et Maria...*, významná je skupina motet – Píseň písní, *Magnificat*, *Stabat mater...*).

♪ 3. 2. 1904 se narodil italský skladatel Luigi Dallapiccola. Jako jeden z prvních italských skladatelů se přihlásil dodekafonii, aniž ztratil vztah k tradici italské zpěvnosti. Mezinárodní úspěch získala jeho opera *Vězeň*. Libreto si napsal skladatel sám, stejně jako u dalších oper *Noční let*, *Odyseus*. Také kantátě *Zpěvy z vězení*, baletu *Marsyas* a oratoriu *Job* je společná myšlenka zápasu člověka s něčím, co je mnohem silnější než on sám.

♪ 12. 2. 1894 zemřel německý dirigent a klavírista Hans von Bülow (*8. 1. 1830). Studoval v Drážďanech, Lipsku a Berlíně, klavír ve Výmaru u Liszta. S jeho dcerou Cosimou se oženil. Jako obdivovatel Wagnerův šel za ním do Mnichova (řídil premiéry *Tristana a Mistrů pěvců*). Přátelství se rozpadlo, když Cosima odešla k Wagnerovi. Příkladně důkladná práce s orchestrem postavila Bülowa do čela německých dirigentů. Neokázalý vztah k umění mu usnadnil čilý styk i s tehdy ještě podceňovaným českým uměním (seznámil se s B. Smetanou, propagoval tvorbu A. Dvořáka, často vystupoval v Praze).

♪ 14. 2. 1899 se narodil chorvatský dirigent a skladatel Lavro Matačić. Studoval na vídeňské konzervatoři, dirigování také u O. Nedbala. Od r. 1919 působil jako operní dirigent v různých městech. V l. 1938 – 1941 byl ředitelem opery v Bělehradě. Po válce vybudoval operní soubor ve Skopji. V l. 1956 – 1958 dirigoval v berlínské Státní opeře a v Drážďanech, pak v milánské Scale a ve Vídni. V l. 1961 – 65 stál v čele opery ve Frankfurtu nad Mohanem. V r. 1970 se stal hlavním dirigentem Záhřebské filharmonie. Často vystupoval v Československu.

♪ 15. 2. 1899 se narodil francouzský skladatel Georges Auric. Komponoval hudbu nekomplikovanou, příjemnou na poslech „pro všední den“. Největší úspěchy měl s hudbou pro Ďagilevův balet, zvláště s *Námořníky*. Vedle hudby k činohrám psal i vynikající hudbu k filmům (*Pastorální symfonie*, *Gervaise*, *Kráska a zvíře*, *Moulin Rouge...*). V l. 1962 – 1968 byl uměleckým ředitelem Pařížské opery.

♪ 20. 2. 1969 zemřel švýcarský dirigent a skladatel Ernest Ansermet (*11. 11. 1883). Vystudoval a vyučoval matematiku, pak dirigování. V l. 1915 – 23 řídil hudbu Ďagilevova baletu a při té příležitosti i řadu premiér děl Stravinského. V r. 1918 založil Orchestre de la Suisse Romande. Proslul zvláště interpretací impresionistů.

Co chybělo v minulých Zpravodajích – Osobnosti světové hudby – leden

♠ 2. 1. 1894 se narodil polský dirigent Artur Rodziński (†28. 11. 1958). Studoval ve Vídni. V r. 1918 zahájil uměleckou dráhu jako korepetitor ve Lvově. V l. 1920 – 25 byl dirigentem varšavské opery, dále asistentem dirigenta Filadelfského symfonického orchestru. Odtud přešel r. 1929 do Los Angeles a r. 1933 stanul v čele clevelandského symfonického orchestru. Dále působil u Newyorské filharmonie, kde mu asistoval L. Bernstein. Významně přispěl k pronikání soudobé hudby ze slovanských zemí do USA (americká premiéra Šostakovičovy *Lady Macbeth mcenského újezdu* – 1935, světová premiéra Památník Lidicím B. Martinů – 1943).

♠ 7. 1. 1899 se narodil francouzský skladatel Francois Poulenc (†30. 1. 1963), přední člen pařížské Šestky. Při nevýznamné symfonické produkci skladatele jsou ceněny výše jeho komorní skladby a zvláště tvorba písňová (asi 150 skladeb na texty Apollinairovy, Aragonovy aj.). Opery: *Prsy Tiresiovy*, *Dialogy karmelitek* patří k nejhranějším operám období po 2. světové válce, hraje se i v MET, monodrama J. Cocteaua *Lidský hlas*.

♠ 17. 1. 1734 se narodil francouzský skladatel belgického původu Francois – Joseph Gossec. Od 17 let působil v Paříži v soukromých kapelách. V r. 1770 založil koncertní instituci Concert des Amateurs a získával vedoucí postavení v Pařížské opeře. Umělecky se dal do služeb francouzské revoluce (*Hymna na svobodu*, *Hymna na Nejvyšší bytost...*). Se společenskými změnami byl zbaven funkcí, dožíval na venkově. Vedle asi 30 symfonií, komorních skladeb a pochodů napsal řadu komických i vážných oper a baletů.

♠ 13. 1. 1904 se narodil anglický skladatel Richard Addinsell (†14. 11. 1977). Od r. 1933 komponoval hudbu k filmům, činohrám, později i pro televizi. K filmu *Nebezpečné měsíční světlo* napsal skladbu pro klavír a orchestr, která nabyla velké proslulosti pod názvem *Varšavský koncert* (1941).

♠ 17. 1. 1869 zemřel ruský skladatel Alexandr Dargomyžskij (*12. 2. 1813). Jeho dílo tvoří spojovací článek mezi Glinkou a tzv. Mocnou hrstkou. Úspěch měly jeho opery *Esmeralda* (1839), *Rusalka* (1855), *Kamenný host* (premiéru v r. 1892 řídil Eduard Nápravník).

♠ 20. 1. 1774 zemřel rakouský skladatel Florian Leopold Gassmann (*3. 5. 1729). V l. 1757 – 1762 komponoval italské opery pro benátská divadla. Ty měly ohlas i ve Vídni, kde se skladatel r. 1763 usadil. Záhy dosáhl velkého úspěchu buffami podle Goldoniho předloh. V r. 1772 byl jmenován dvorním kapelníkem. Z jeho podnětu byla založena ve Vídni společnost na podporu vdov a sirotek po hudebnících.

♠ 26. 1. 1974 zemřel rakouský tenorista Julius Patsak (*1. 4. 1898). Uměleckou dráhu začal jako kapelník vídeňské předměstské scény. V r. 1926 přijal angažmá v Liberci jako lyrický tenor. Následující sezonu zpíval v Brně, v l. 1928 – 1945 byl členem bavorské opery v Mnichově, 1945 – 1959 působil ve Státní opeře ve Vídni. Vynikal jako mozartovský pěvec i jako interpret písní. Vysoce byl ceněn jako Filka v Janáčkově opeře *Z mrtvého domu*.

♠ 27. 1. 1949 zemřel Boris Asafjev, ruský muzikolog a skladatel (*30. 7. 1884). Od r. 1919 pracoval ve Státním ústavu dějin umění a na konzervatoři v Petrohradě. V kompozici byl tradicionalista (10 oper, 4 symfonie). Mezinárodní ohlas mají balety *Plameny Paříže* a *Bachčisarajská fontána*. Vědeckou práci soustředil na tvorbu klíčových osobností ruské hudby 19. a 20. století – napsal monografie o Čajkovském, Rimském – Korsakovovi, Glinkovi, Stravinském

Z domova

■ Jako úplná novinka bude 9. února 2019 v Mahenově divadle v 17 hod. poprvé uveden galakonzert, který potěší především milovníky baletu. Galakonzert se uskuteční i ve Vídni – *Charity Awards Gala*. Jde o slavnostní zakončení mezinárodní baletní soutěže pro mladé talenty z celého světa "European Ballet Grand Prix" konané ve Vídni. Kromě vítězů soutěže, mladých tanečníků do dvaceti let, vystoupí jako hosté i evropské baletní hvězdy a domácí sólisté Baletu NdB.

■ 11. února 2019 zavítá do Divadla Reduta vzácný host. Pražský divadelní spolek JEDL přiveze inscenaci *Médeia* – zpracování jednoho z nejkrutějších příběhů lásky, zrady a pomsty, který byl kdysi napsán. Scénář se inspiroje nejen slavnou antickou bájí, ale propojuje za zpracovává i texty Seneky, Anonilha a Oscara Wildea. Režie Jan Nebeský, v hlavních rolích Lucie Trmíková a David Prachař.

Činohra NdB připravila i na únor lektorské úvody k vybraným inscenacím (16., 18., 19. a 22. 2. 2019 – Noc bláznů). Začátky vždy půl hodiny před představením na Malé scéně Mahenova divadla. Zájemce čeká atraktivní a informačně hutný vhled do problematiky konkrétní inscenace.

Jako každoročně vypisuje Balet NdB konkurz na volná místa sólistů a členů sboru baletního souboru.

Dne 23. března 2019 se otevřou dveře baletních studií účastníkům konkurzu, kteří byli na základě pečlivého výběru pozváni (z tisíce tanečníků z celého světa bývají pozvány asi dvě stovky po trojkolovém výběru).

První sólistka Baletu ND Praha Alina Nanu reprezentovala soubor jako host Opery v Bordeaux 16., 17. a 18. prosince 2018. Ztvárnila roli Lise v baletu *Marná opatrnost* po boku Olega Rogacheva. *Marná opatrnost* se na jeviště ND vrátí v květnu a červnu 2019.

Balet ND Praha ve Španělsku. Ve dnech 9. – 12. ledna 2019 představil atraktivní a úspěšnou Torresovu verzi *La Bayadère* na prknech Teatro de la Maestranza ve spolupráci s orchestrem Real Orquesta Sinfónica de Sevilla. Španělskému publiku se představila tři obsazení sólistů – Nikola Márová, Alina Nanu, Miho Ogimoto, Nikita Chetvernikov, Giovanni Rotolo a Adam Zvonař (první sólisté), Sophie Benoit, Magdaléna Matějková, Aya Watanabe.

28. února a 1. března 2019 se v ND Praha uskuteční premiéra KYTICE Karla Jaromíra Erbena v dramatinaci tvůrčího dua SKUTR (Lukáš Trpišovský, Martin Kukučka) s předními herci Činohry ND.

14. a 15. února 2019 se ve Stavovském divadle budou konat české premiéry hry Jáchyma Topola *Kouzelná země* (příběh země, v níž je možné úplně všechno). Dramatizace a režie Jan Mikulášek.

Nový film režiséra Julia Ševčíka *Skleněný pokoj*, který finančně podpořilo i město, bude mít slavnostní premiéru 12. března 2019 v Univerzitním kině Scala. Ohlášení této akce provázal obrovský zájem a vstupenky byly vyprodány během 72 hodin. Proto se producent rozhodl přidat ještě jedno mimořádné představení, které se uskuteční stejný den ve 22,30 hod. V prostorách kina bude možné zhlédnout i výstavu kostýmů, které pro film navrhla kostýmní výtvarnice a držitelka Českého lva Katarína Štrbová – Bieliková. Vstupenky na předpremiérové představení filmu jsou v prodeji v síti Ticketportal. Ukázku z filmu najdete na facebooku města Brna.

ND Praha hostovalo na festivalu Janáček Brno s inscenací *Výlety páně Broučkovy*. U příležitosti hostování udělila Nadace Leoše Janáčka ocenění umělcům ND Praha. Dirigent Jaroslav Kyzlink a sólisté Jaroslav Březina a Aleš Briscein převzali Pamětní medaile L. Janáčka za vynikající interpretační výkony, za péči o šíření díla L. Janáčka, za rozvoj kultury v duchu janáčkovských tradic a za zásluhy ediční či muzikologické na poli janáčkovského bádání. V minulosti byly medaile uděleny např. Jiřímu Bělohlávkovi, Gabriele Beňáčkové, Jiřímu Kyliánovi, Davidu Pountneymu, Miloši Štědroňovi nebo Robertu Wilsonovi. Medaili také obdržely instituce – ND Brno, Moravské zemské muzeum, Janáčkovo kvarteto, Česká filharmonie a další. V loňském roce (90. výročí úmrtí L. Janáčka) se správní rada Nadace L. Janáčka usnesla na větším počtu oceněných. Na festivalu medaili převzala např. i pěvkyně Eva Urbanová a dirigent Tomáš Netopil.

Michal Štípa naposledy! V bloku představení *Timeless* mají dvě z nich (1. a 2. února 2019) výjimečné postavení. Se svou kariérou v Baletu ND Praha se rozloučí dlouholetý první sólista Michal Štípa. Naposledy zatančí s Nikolou Márovou, svou osudovou taneční partnerkou. Výkony tanečníka zvedaly diváky ze sedadel, doháněly je k slzám či naopak k euforii. Elegance, přirozená noblesa, ideální tělesné proporce a především partnerská spolehlivost a technické dispozice jej vždy řadily do kategorie „danseur noble“. Díky svému přirozenému hereckému projevu byl vždy schopen dobře ztvárnit i náročné dramatické role, vyžadující hlubší sebereflexi. Michal Štípa přechází na pozici uměleckého šéfa Baletu v Moravském divadle v Olomouci – čeká ho tedy nová životní i profesní role.

17. ledna 2019 si Opera ND Praha již tradičně připomínala Mozartovy narozeniny, které se uskutečnily pod taktovkou světoznámého umělce Plácida Dominga. Na letošní koncert si Mistr přizval skvostné obsazení, a to mladé české pěvce – mezzosopranistku Štěpánku Pučálkovou a tenoristu Petra Nekorance, ze zahraničí sopranistku Adelu Zahariu (laureátka Operalie 2017) z Rumunska a italského barytonistu Simona Alberghiniho (laureáta Operalie 1994). Zazněly árie z Mozartových oper *Kouzelná flétna*, *Don Giovanni*, *Únos ze serailu*, *La Clemenza di Tito*, *Idomeneo*, *Così fan Tutte*.

Spolupráce Plácida Dominga s Operou ND bude pokračovat i po Mozartových narozeninách. Mistr se rozhodl uskutečnit letos světovou soutěž operních pěvců Operalia poprvé v České republice na půdě

ND Praha. První ročník Operalie se konal r. 1993 v Paříži. V Praze se bude konat ve dnech 21. – 26. července 2019. Utká se 40 vybraných finalistů z víc než tisíce přihlášených.

Hosty ND Praha v představení Verdiho opery *Aida* (10. 1. 2019) byli jihokorejský tenorista James Lee (Radames) a ruská sopranistka Elena Guseva (*Aida*), členka Hudebního divadla Stanislavského a Němroviče – Dančenka v Moskvě, která se v Praze představila poprvé.

Soubor opery ND Praha oslavil Nový rok v Japonsku, kde byl na turné s inscenací opery *Figarova svatba* (20. nastudování operou ND). Pod taktovkou Enrica Dovica odehrál soubor 14 představení.

Prestižní mezinárodní ocenění pro Druhou kariéru tanečníků. Evropský svaz zaměstnavatelů v oblasti živých umění Pearle*live performance Europe ocenil v Bruselu na slavnostním předávání cen v kategorii SKILLS/TRAINING/LIFE – LONG LEARNING za vize a dlouhodobou snahu v sociální oblasti Nadační fond pro taneční kariéru (NFTK). Projekt je financován Evropskou unií. Druhý ročník benefičních představení „Vstupenka, která pomáhá českému tanci“ se uskutečnil v divadlech v Českých Budějovicích, Plzni, Praze, Brně, Liberci a Olomouci. Taneční profese předpokládá dlouhodobou přípravu a naplno je možné ji vykonávat zhruba 15 let.

23. února 2019 se v pražském ND uskuteční dopolední koncert ke 195. výročí narození Bedřicha Smetany. Program letos představí jeho skladby pro dva klavíry i oblíbené operní árie. Jejich interprety budou sólisté Opery ND M. Fajtová, M. Zajmi aj. Moravec, klavíristé, Š. Knížetová, A. Borodulina, L. Klauza, M. Levický a Orchester Státní opery Praha s dirigentem J. Štruncem. Přimo v den Mistrových narozenin 2. března bude uvedena nová inscenace *Libuše*, jejíž premiéra se uskutečnila v úvodu této sezony. V hlavních rolích vystoupí Dana Burešová a Svatopluk Sem.

Ondřej Vinklát byl nominován na Tanečníka roku v rámci ankety časopisu TANZ. Každoročně vyhlašuje tento přední německý magazín nominace v kategoriích Představení – Choreograf – Tanečnice/Tanečník a Soubor roku. Letos se do prestižního výběru dostal dvakrát i Balet ND Praha. Ondřej Vinklát dostal nabídku vytvořit nové choreografické autorské dílo v rámci *Intersection Point* v Hudebním divadle Stanislavského a Němroviče – Dančenka v Moskvě.

Jeden z nejslavnějších světových tenoristů José Carreas, kterého proslavily procítěné interpretace zejména Verdiho a Pucciniho děl, zazpívá 5. dubna 2019 v pražské O2 aréně. Jednasedmdesátiletý pěvec, známý také z působení v hvězdném triu *Los Tres Tenores* s Plácidem Domingem a Lucianem Pavarottim, vystoupí za doprovodu Českého národního symfonického orchestru pod taktovkou Davida Giméneze.

Sopranistka Eva Urbanová připravila turné s Moravským klavírním triem (J. Ryšánková – klavír, J. Jahoda – housle, M. Zicha – violoncello). Společně vystoupili v řadě českých a moravských měst.

Mezzosopranistka Dagmar Pecková spolu se souborem *Musica Bohemica* Jaroslava Krčka zahájila 24. 11. 2018 v Příbrami vánoční turné, nazvané podle nového vánočního alba pěvkyně „Zrození“. Turné trvalo do 23. 12. 2018 a Pecková během něj navštívila celkem 11 měst Čech a Moravy, kde představila české a moravské koledy a vánoční zpěvy staré Evropy. Zmíněné album je prvním vánočním albem Peckové a hostují na něm členové sboru *Gentlemen Singers*.

Vedení festivalu *Pražské jaro* v listopadu 2018 představilo již podrobný program 74. ročníku, který se bude tradičně konat mezi 12. 5. a 4. 6. 2019. Z Bavorska přijede orchestr *Bamberských symfoniků*, kteří zahájí Smetanovou *Mou vlastní* nový ročník. Povede je jejich současný šéf, český dirigent Jakub Hruša. Přijedou i orchestry ze Španělska, Itálie či USA. Festival zahájil předprodej vstupenek 12. 12. 2018.

Kongresové centrum Zlín patřilo 5. a 6. 12. 2018 galakonzertu vánočních písní a koled v podání tenoristy světového renomé Štefana Margity, hvězdné sopranistky Kateřiny Kněžkové a charismatického barytonisty Jiřího Brücklera. Spoluúčinkoval dětský sbor *Moravské děti*, filharmonii *Bohuslava Martinů* řídil Robert Jindra.

Součástí 21. festivalu francouzských filmů, který se konal v listopadu 2018 v Praze, bylo i promítnutí francouzsko-anglického dokumentu *Já, Maria Callas*. Snímek se vyrovnává se životem a uměním legendární sopranistky, která v 50. a 60. letech minulého století patřila k největším hvězdám světa opery. I její soukromý život s mnoha nápadníky byl tématem masmédií doby. Kromě pěveckých úryvků ze slavných rolí Callas zachytil film i dosud neznámé rozhovory, které hvězda dávala různým televizním stanicím a jež ji ukazují jako velice zranitelnou osobnost.

Speciální koncert postavený na lidových baladách uvede příští rok v červnu Mezinárodní hudební festival Leoše Janáčka (např. v hukvaldské oboře zazní Dvořákova Polednice).

Jediné ceny pro klasickou hudbu Classic Prague Awards vstupují do třetího ročníku a jejich porotci již oznámili dva nositele cen za celoživotní přínos české hudbě. Získají je poprvé dva umělci současně, a to operní pěvkyně Soňa Červená a sbormistr Josef Pančík. Ředitel soutěže Jiří Besser oznámil i tři kandidáty na Talent roku, kde se rozhodne mezi Olgou Šroubkovou, Milanem Al – Ashhabem a Lukášem Klánským.

Houslista Pavel Šporcl loni vyrazil na vánoční turné plné koled a vánočních melodií. S novým programem zavítal do devíti měst ČR. Společně se svými hosty, sopranistkou Janou Šrejmou – Kačírkovou, dvojnásobnou držitelkou ceny Thálie a harfistkou světového renomé a sólistkou České filharmonie Janou Bouškovou, provedl skladby mistrů z období baroka a klasicizmu a nechyběl ani výběr z vánočního alba Pavla Šporcla *Christmas on The Blue Violin*.

Ze světa

♣ Sopranistka Pavla Vykopalová, sólistka ND Brno, hostovala v prosinci 2018 v titulní roli Janáčkovy opery *Káťa Kabanová* v Teatro di San Carlo v Neapoli. Šlo o inscenaci Hamburské státní opery. V dalších rolích se představili: Gabriela Beňačková (Marfa), Ludovít Ludha (Tichon), Misha Didyk/Magnus Vigilius (Boris), Sergej Kovnir (Dikoj), Lena Belkina (Varvara).

♣ Milánský operní dům La Scala 7. 12. 2018 slavnostně zahájil sezonu premiérou opery G. Verdiho *Attila*, jejíž moderní nastudování plné scénických efektů a videoprojekcí vzbudilo předem velké očekávání diváků. Režisér Davide Livermore vyvolal i kontroverze svým rozhodnutím využít na scéně živé koně. Před premiérou, které se zúčastnili i italský prezident a ministr kultury, demonstrovali před divadlem levicoví aktivisté.

♣ Obyvatelé sibiřského města Krasnojarsk se usnesli, že letiště Jemeljanovo ponese jméno jejich slavného rodáka, barytonisty Dmitrije Hvorostovského (16. 10. 1962 – 22. 11. 2017). Pěvec vystupoval na nejdůležitějších světových operních scénách a festivalech (londýnská Covent Garden, newyorská MET, v níž vystoupil ve 13 rolích ve 183 představeních, milánská La Scala, Vídeňská státní opera, Salcburský festival atd.). Novým domovem se mu stal Londýn, kontakty s Ruskem nepřerušil a pravidelně se do domoviny včetně Krasnojarska vracel.

♣ Dne 18. ledna před 194 lety byl v Moskvě, na místě vyhořelého Petrského divadla otevřen dodnes fungující Bolšoj těatr (Velké divadlo), který kromě oper asi nejvíce proslavily klasické baletní inscenace. Historie jeho divadelního souboru sahá mnohem hlouběji do minulosti – a to až do 18. století, kdy jej v r. 1776 založil osvícený kníže Petr Urusov. Nejdříve se divadelní představení odehrávala ve šlechtických rezidencích, až r. 1780 se stalo domovskou scénou zmíněné Petrské divadlo, dílo architekta Osipa Bového. Zpočátku se hrála díla ruských umělců, teprve od polovina 19. století začaly být postupně součástí repertoáru i opusy zahraničních autorů.

♣ Slavná ruská píseň Katuša s příběhem o dívce, tesknící po svém milém, který byl odveden do války, poprvé zazněla 28. 11. 1938. Na popularitě jí neubraly ani žádné politické ořesy uplynulého století. Katuša podporovala morálku sovětských vojáků během 2. světové války, zpívali si ji i obyčejní lidé a postupně se proslavila po celém světě. Za textem slavné písně stojí básník Michail Isakovskij, hudbu složil Matvej Blantěr.

♣ Členové Královského filharmonického orchestru v Londýně vytvořili hudební skladbu, kterou zahráli s pomocí předmětů, které lidé zapomněli ve vlaku – včetně surfovacího prkna, pumpky na kolo a pneumatiky. Dílo nazvané Óda na mého minulého vlastníka, těleso jednorázově předvedlo u příležitosti spuštění internetové vyhledávací služby ztracených věcí Found It!. Krátká skladba sestává z 11 304 not. Přesně tolik věcí se totiž nachází ve ztrátách a nálezech britské železniční společnosti East Midlands Trains.

♣ Dílo maďarského skladatele Josepha Felföldiho inspirované odchodem Velké Británie z Evropské unie se objevilo na serveru YouTube. „Brexit Ballet“ s tanečnicí Kitty Gáblovou v roli Británie a s hudbou na motivy anglických balad složil autor pod dojmem smíšených pocitů z britského referenda v létě 2016, které odchod z Unie těsnou většinou odhlasovalo. Dílo má vyjadřovat „směs obdivu, krásy, traumatu a smutku“. A sám brexit má být podle autora i podnětem k sebezpytování a širší reflexi, kam Evropa kráčí.

♣ Před 120 lety (6. 12. 1898) bylo v Hannoveru založeno hudební vydavatelství Deutsche Grammophon. Zakladatelem tohoto nejstaršího gramofonového vydavatelství na světě byl Emil Berliner, vynálezce gramofonové desky se svým bratrem Josephem. Od r. 1999 je Deutsche Grammophon, který je mezi ostatními vydavatelstvími raritou – od svého začátku se věnuje pouze klasické hudbě – součástí Universal Music Group.

Představení NdB v únoru:

Opera:

Don Carlos: 2. 2. (premiéra), 3. 2., 14. 2. v 19 hod., 23. 2., 24. 2. v 17 hod. – JD

Papageno hraje na kouzelnou flétnu: 5. 2. a 6. 2. v 10 hod. – Reduta

Modrovousův hrad/Očekávání: 8. 2. v 17 hod., 10. 2. v 19 hod. – JD

Pravidla slušného chování v moderní společnosti: 15. 2. v 19 hod., 16. 2. v 17 hod. – Reduta

Piková dáma: 21. 2. a 26. 2. v 19 hod. – JD

Prodaná nevěsta: 28. 2. v 19 hod. – JD

Balet:

Made in USA: 13. 2. v 19 hod. – JD

Labutí jezero: 19. 2. (obnovená premiéra), 20. 2., 22. 2., 27. 2. v 19 hod. – JD

Činohra:

Všelijaká koukátka: 2. 2., 23. 2. v 10 hod – MD

Kdo je pan Smitt?: 2. 2. v 19 hod. – MD

Veroničin pokoj: 3. 2. v 19 hod. – Reduta

Saturnin: 5. 2., 25. 2. v 19 hod. – MD

Jánošík Revisited: 6. 2. v 19 hod. – MD

Králova řeč: 7. 2. v 19 hod. – MD

Kmeny: 7. 2. v 19 hod. – Reduta

Apartment v hotelu Plaza: 8. 2. v 19 hod. – MD

Kámen a bolest: 9. 2. v 19 hod. – Reduta

Ostrov pokladů: 10. 2. v 17 hod., 25. 2. v 10 hod. – MD

Vévodkyně a kuchařka: 10. 2., 26. 2. v 19 hod. – Reduta

Teror: 12. 2. v 19 hod., 25. 2. v 10 hod. – Reduta

Roky a kroky: 13. 2. v 19 hod. – Reduta

Milenci nebes: 14. 2. v 19 hod. – MD

Improvizovna (Valentýnský speciál): 14. 2. v 19 hod. – Reduta

Noc bláznů: 15. 2. (premiéra), 16. 2., 18. 2. v 19 hod., 19. 2. v 18 hod., 22. 2. v 19 hod. – MD

Jak jsem se ztratil (derniéra): 17. 2. v 17 hod. – MD

Zázrak v černém domě: 17. 2. v 19 hod. – Reduta

Strach jíst duši: 20. 2. v 19 hod. – Reduta

Věra: 21. 2. v 19 hod., 22. 2. v 10 hod. – Reduta

Brněnské pověsti: 23. 2. ve 14 hod. – Reduta

Marie Stuartovna: 23. 2. v 19 hod. – MD

Pohádka o nevyřádném dědečkovi: 24. 2. v 10 hod. – Reduta

Petrolejové lampy: 24. 2. v 17 hod. – MD

Želary: 27. 2. v 19 hod. – MD

Je třeba zabít Sekala: 28. 2. v 19 hod. – MD

† Derniéra baletního představení *Made in USA* 13. 2. 2019 v 19 hod. Janáčkovovo divadlo. Máte poslední příležitost zhlédnout choreografický večer tří rozdílných tvůrčích stylů tří generací odlišných tvůrců: první neoklasické dílo George Balanchina *Serenade*, současnou neoklasiku Olivera Weverse *Sofa* a pohybové iluze Mosese Pendletona *Lunar Sea – Noir Blanc*.

🕒 Pouze dvakrát můžete zhlédnout Bartókovu jedinou operu *Modrovousův hrad* a Schönbergovo první jevištní dílo *Očekávání* v úchvatné režii Davida Radoka, který propojil obě díla ve strhující dramatický celek – 8. února v 17 hod. a 10. února 2019 v 19 hod. v Janáčkově divadle.

🕒 V Zákaznickém centru NdB Dvořákova 11 můžete zakoupit dárkové poukazy pro své blízké v hodnotě 100 Kč, 200 Kč a 500 Kč. Poukazy můžete získat i na dobírku poštou (542 158 120).

🕒 Balet ND Praha společně s ČT a francouzskou společností Les Films Figures Libres vydává DVD se záznamem inscenace *Malá mořská víla* – baletu na motivy pohádky Hanse Christiana Andersena (libreto J. Kodet, M. Kukučka, L. Trpišovský, hudba Z. Matějů, choreograf J. Kodet, dirigent A. S. Weiser/D. Švec). DVD lze zakoupit v e-shopech a v prodejnách ČT a ND Praha za 199 Kč.

🕒 Rezervujte si občerstvení na přestávku představení předem a vyhněte se frontě. Před představením si v jednom z barů vyberte ze široké nabídky občerstvení, zaplaťte a dostanete potvrzení o rezervaci. O pauze vás bude objednávka čekat na konkrétním místě společně s milou obsluhou, která ji po předložení rezervace vydá. Občerstvení si můžete objednat na adrese www.divadelnibufety.cz.

🕒 Filharmonie Brno začala prodávat vstupenky na prvních šest koncertů festivalu Moravský podzim, který se uskuteční v říjnu 2019.

Vážení přátelé, ve světě se odehrává řada – mírně řečeno – problematických excesů (vojenských, politických, klimatických), jež mohou končit všelijak. Lepší než podléhání negativistickým scénářům je snaha zaměřit se na něco pozitivního. Záchranným pásem může být kultura, jejíž nedílnou součástí je divadlo. Na třech jevištích NdB můžete být účastní toho „zázraku“, který pro Vás herci, tanečníci, zpěváci připravují. Stačí jen z bohaté nabídky vybrat. Krásný kulturní zážitek a potěšení ze smysluplně prožitého večera přejí členové výboru SPNDB.

Jana Veselá

Použité zdroje:

Malá encyklopedie české opery	DIVA – leden, únor
Malá encyklopedie hudby	ND Praha – měsíčník
Osobnosti světové hudby	Katalog ND Brno – 2018/19
Postavy brněnského jeviště	Katalog ND Praha – 2018/19
Hudební rozhledy	Denní tisk a internet
Oxfordský slovník opery	Webové stránky ND Brno

Uzávěrka Zpravodaje dne: 10. února 2019

Neprodejně. Zpravodaj vydává Spolek přátel NdB, Jugoslávská 652/98, Brno, IČ 48510777 pro vnitřní potřebu.